

GURASOEN ETXEA SALDU BEHAR: PETROLIO MERKEAK OPARITUA, HAREN AGORTZEAK ERAMAN

Batetik klimaren aldaketa –kutsadura industrialaren ondorioz–, bestetik natur baliabideen eta erregai fosilen agortzearen hasiera, zibilizazio industrialak krisi sistemikoan sartuta hondoratzen hasia dela? Hori argudiatzeko makro mailako datuetara jotzen dute aditu batzuek. Aldiz, Ugo Bardi irakasleak familiako aitorpen batekin azaldu du. Italian bezala Euskal Herrian erregai fosilen zikloak ekarri zuen aberastasuna, zikloaren amaierak sartu gaitu estutasunetan.

 PELLO ZUBIRIA KAMINO

Ugo Bardi ezaguna du ARGIAren irakurleak, 2015ean *Larrun* batek bildu zuen haren “*Zerk hondoratu gaitzake Erromatar inperioa bezala?*”. Bardi italiarra da, kimikako irakaslea Florentziako unibertsitatean, aditua da sistemen dinamikan, petrolioaren gailurraz eta lehengaien ustiaketaz zenbait liburu idatzia. Guk euskaratutako ‘*Peak Civilisation: The Fall of the Roman Empire*’ hartan kontatzen zuen nola V. mendean jo zuen hondoa Grezian eta Erromako Inperioan mamitutako zibilizazioak, XXI. ean zibilizazio industrialak jasaten ari den krisiarekin erkatuz.

Analisi hartan zioen Bardik: “Erromatarrek berek ulertu ote zuten zer ari zitzaien gertatzen? (...) Historialari erromatarren testu ugari dauzkagu, baina inork ez zuen, antza, ulertu zer zihoan gertatzera”. Alegia, ipuin zaharreko igelaren antzera goazela gu ere pertzako ur gero eta beroagora ohituz ohartu gabe handik ez irtetekotan egozita hil behar dugula. Aldiz, sistemaren kolapsoaren sintomak egunero soma ditzakegu inguruan.

Ugo Bardiri sintoma horietako batek familian egin dio eztanda eta bere *The Cassandra's legacy* blogean aitortu du: “*Italia pobretuz – Italian pobretuz. Petrolioaren aroaren ilunabarraren eraginak*”. Gurasoek eraiki zuten eta Ugorenztako 50 urte baino gehiagoz bizilekua izan den etxea saldu behar izan du, haren gastuak pagatu ezin dituelako.

Ez gaizki pentsatu: Bardi doktorea ez da miserian amildu, unibertsitate publiko bateko irakaslea da, emazteak ere lan egiten du, hitzaldiak ematera gonbidatzen dute mundu osotik, krisiari aurre ondo egin dion klase ertaineko kideztat dauka bere burua eta hala ere “abertasuna eta pobrezia pertzepzio erlatiboak dira eta nire irudipena da urtetik urtera pobreagoa naizela, italiar gehienak bezala”. Barne Produktu Gordina eta beste indizeek esango dute nahi dutena aberastasunaz, baina irakaslea behartuta aurkitu da saltzera gurasoek 60ko hamarkadan Florentzia inguruko muiño batean eraikitako etxea. Italiarraren kontakizunaren antzekoak hasiak gara entzuten Euskal Herrian ere.

50eko eta 60ko hamarkadetan Italiak *mirari ekonomikoa* bizi izan zuen, mundu osoan petrolio merkeak eragindako beroaldiaren barruan. Gerra pasatu berrian hasi ziren zabaltzen auto pribatuak, osasun zerbitzuak denentzako, oporraldiak itsas bazterrean, nor bere etxebizitza erosi ahal izatea, eta abar.

Ugoren aita eta ama biak ziren arkitetoak eta unibertsitateko irakasleak eta 60ko hamarkadan eraiki ahal izan zuten beren ametsetako etxea, denetara 300 metro karratu, material onez egina, lorategi eder batekin, AEBek zabaldutako modari jarraiki hiriburuko klase ertaina kokatuz zihoan herritxo polit batean, Florentzia ederra leiho parean.

Gurasoak han zahartu eta hil ziren. Ugok 2012an heredatu zuen eta ba-

rruan zenbait konponketa egin beharraz jabetu ziren, ez ziren alferrik pasatu 50 urte. Emaztea eta biek ekin zioten: teilatu konpondu, negutegia zaharberritu, egon-gela egokitu... “baina bi urteren buruan elkarri begira jarri eta esan genuen: ‘Alferrik ari gara’”.

Atontze lanetan diru puska bat sartuta gero ohartu ziren etxe eder hura handiegia zitzaiela. Hasteko, beroketa eta aire egokitu garestiak behar zituen, Florentzian ere klimaren berotzeak aire egokitu beharra derrigorrezkoa egiten du gaur, 1960an ez bezala. “Gero dago garraioaren kostea, eta hilgarria da. Amerikar estiloko aldirietan kotxe pribatuak behar dituzu; 1960an normala zirudien, baina gaur inola ere ez, autoak izugarri garestiak dira, trafiko pilaketak edonon, desastre. Eta ez ahaztu zergak: hauek ere zama jasan ezina bilakatu dira ziztu bizian”.

ERREGAI FOSILEN ZIKLOA ETA NIRE FAMILIA

Etxea salgai jarritakoan, beste ezustekoa: hiritik aparte dauden txaleten prezioek ere behera egin dute nabarmen. Saltzea lortu dute, hala ere, eta Barditarrak etxeko puskak oro bildu eta eramaten ari dira, mende erdiko bizitzan pilatutako oroigarrien artean zeini heldu eta zein bota erabakitzeke lan mingarrian. Ez errukitu, orde, Barditarrez, aski diru baitute Florentziako auzo batean etxetxo polit bat erosteko, lorategi eta guzti. Orain autoari uko egiten ere saiaturiko dira. Ziurrenik, aitortu du pe-

KLASE ERTAINEKO

ETXEBIZITZA ATSEGINA FLORENTZIA
INGURUAN, ONGIZATEAREN
HAIBAT OSAGAI BEREKIN
DAUZKANA: ZABALA, INGURU
EDERREAN, LORATEGI ETA GUZTI...

trolioaren gailurrean adituak, beren larrian ari dira bizitzen hein batean zer den deshazkundera.

“Harrigarria da nola aldatu diren gauzak 50 urteotan. Teorian, unibertsitateko irakasle izanik gehiago irabazten dut irakasle ziren nire gurasoek baino. Emazteak ere soldata on bat dauka. Baina inolaz ere ezingo genuke amestu gurasoengandik heredatutakoa bezalako etxe bat eraiki edo erosterik. Aldaketa sakona gertatu da Italiako gizartearen muinean eta aldaketak izena dauka: petrolioaren aroaren ilunabarra. Aberastasuna eta energia txanpon beraren bi aurpegiak dira: energia eskuragarri gutxiagorekin, italiarrek gaur ezin dute pagatu duela 50 urte paga zezaketena”.

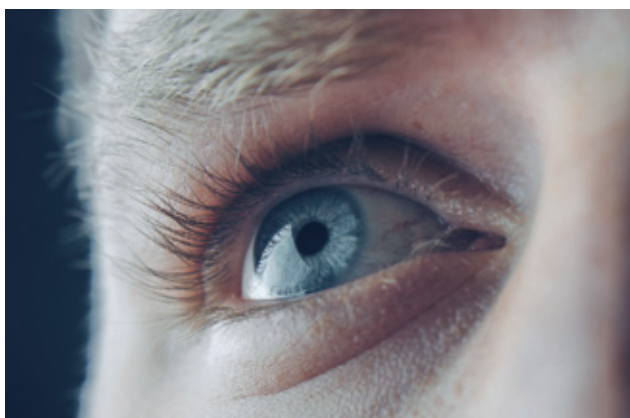
Baina energiaren murriztea egon arren gaurko gatazken sustraian, badi-rudi ezin dela horretaz hitz egin ezta-

baida publikoetan. Ondorioz, herritar gehienek ez dute ulertzen gertatzen ari zaiena, baina ohartzen dira bizimodua zailtzen ari zaiela etengabe, telebistetatik bestelakoak kontatzen dizkieten arren. Ondorioz, beste edozerri egozten diote errua, Europari, Angela Merkeli, politikariei, etorkinei, ijitoei, kanpotarrei oro har. Horrela doaz puztuz arrazismoa, gorrotoa, faxismoa, txirotasuna, aberatsen aberastasuna... “Normala da, lehen ere gertatu izan da, egun batean gauzak hobetuko dira, pasako dira, baina beldur naiz ez dela laster izango”.

Duela bi urte blogean Ugo Bardik kontatu zituen bere familiaren azken bi mendeak: *“Erregai fosilen zikloa eta nire familiaren historia”*. Hori irakurtzen duen euskaldunak bere sendia eta herria aurkituko ditu islatuak: Toskanan ere gure arbasoak bezain xume bizi

ziren, asko emigraziora kondenatuta, harik eta Europatik iritsi zitzaizen arte industria, Britainia Handian abiatutako ikatzaren eta baporearen iraultzaren uberan, duela mende bateko deslokaziora haizetan. Hala hasi zitzaizen eta zitzaigun oparotasun garai hau, nekazari maizterrak estraina bihurtuta industriako obrero, berrikitan zerbitzuen ekonomia deitzen duten hau bilakatu arte. Eta antzera harrapatu gaitu batzuk eta besteak azken krisitzarrak.

“Gure aurreko barditarrak ez ziren aberatsak, gehienak obrero xumeak ziren, batzuk benetan pobreak. Petrolioaren urrezko aroak eta ez beste ezerk baimendu zien batzuei etxe eder bat eraikitzea muino batean. Nahiko nuke nire ondorengoek hemen jarraitzea”. Ahal izango duten ez da gauza segurua, ez Toskanan, ez Goierrin. ●

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com